

Nr 145. Motion av Ilona Sztamari Waldau m fl (alla V) om förbättringar för nyanlända barn och ungdomar
(KSN-2011-0156)

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med hänvisning till föredragningen i ärendet.

Ilona Sztamari Waldau (V) reserverar sig till förmån för bifall till motionen.

Uppsala den 7 september 2011

På kommunstyrelsens vägnar

Gunnar Hedberg/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Gunnar Hedberg, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Sofia Spolander (alla M), Cecilia Hamenius, Peter Nordgren (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Johan Lundqvist (båda MP) och Ilona Sztamari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Mats Gyllander, Christopher Lagerqvist (båda M), Karin Ericsson (C), Bengt Westman, Irene Zetterberg (båda S), Frida Johnsson (MP) och Emma Wallrup (V).

Ärendet

I en motion av Ilona Sztamari Waldau m fl (alla V), väckt vid fullmäktiges sammanträde den 28 februari 2011, föreslås att socialnämnden för barn och unga och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN) får i uppdrag att säkerställa att ensamkommande barn ska få stöd för att stanna i Uppsala till skolgången är avslutad. Vidare yrkas att UAN ges i uppdrag att säkerställa att aktivitetshuset ges resurser så att verksamheten kan säkras och utvecklas, att om möjligt låta introduktionsstudier för ny-

anlända ungdomar (IVIK) inom gymnasieskolan räknas som gymnasiestudier som gör det möjligt för eleverna att fullfölja ett nationellt gymnasieprogram samt att om möjligt och låta den som påbörjat introduktionsstudier före 19 års ålder fortsätta sina studier på ett nationellt program inom gymnasieskolan om behörighet uppnåtts. I det fall specialregler för introduktionsstudier inte går att införa på kommunal nivå yrkas att regeringen tillskrivs om ändrade regler.

Motionen återges i *bilaga 1*.

Remissbehandling

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN) (*bilaga 2*, utsändes separat) ställer sig bakom motionärernas intention att förbättra möjligheterna för nyanlända barn och ungdomar att tas emot i det svenska samhället.

UAN ansvarar för mottagningen av nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd. Ansvaret för boende för asylsökande ensamkommande barn utan vårdnadshavare eller de som fått avslag på asylansökan vilar på SBN. UAN har i uppdrag att erbjuda dessa barn skolgång i avvaktan på beslut om permanent uppehållstillstånd eller avslag på asylansökan. Vid beslut om avvisning kan skolgången inte garanteras ske i Uppsala, inte heller kan avslutad skolgång garanteras. UAN har tagit initiativ till en utredning om organisation av en mottagningsenhet för nyanlända barn och ungdomar 0-20 år. Nu gällande uppdrag om aktivitetshuset kommer från UAN och i pågående beredning av ärendet ingår att beakta aktivitetshusets behov av verksamhet och resurser.

Skollagstiftningen utgår från allas rätt till och lika tillgång till utbildning, samt att utbildningen ska vara likvärdig inom varje skolform. Motionärens yrkande om att ge en särskild grupp möjligheter att gå i gymnasieskola längre tid än andra strider mot dessa grundläggande principer och föreslås avslås.

Socialnämnden för barn och unga (SBN) (*bilaga 3*, utsändes separat) konstaterar att det ur barnets/ungdomens perspektiv är angeläget att kunna fullfölja sin skolgång och att det är en av de viktigaste aspekterna för nämndens del i ansvarstagandet för ensamkommande barn

och ungdomar. Nämnden arbetar gemensamt med UAN för att förbättra mottagandet och introduktionen in i pedagogisk verksamhet. Vad gäller ensamkommande ungdomar som fyllt 18 år med lagakraftvunnen avvisning och utvisningsbeslut övergår ansvaret i sin helhet på Migrationsverket varför det saknas juridiska möjligheter att bifalla motionens yrkande.

Nämnden anser att det inte är tillfredställande att en 18-åring som fått avslag på sin asylansökan förflyttas från Uppsala kommun till flyktingförläggning. Ur den enskilde ungdomens perspektiv vore det bättre att få fortsätta sin skolgång till avvisningen. Gällande rätt på området medger dock inte detta. Problematiken som de med avslagsbeslut har att möta har påtalats för företrädare för Justitiedepartementet.

Nämnden föreslår att motionen avslås.

Föredragning

Kommunen arbetar på olika sätt med att förbättra möjligheterna för nyanlända barn och ungdomar att tas emot i det svenska samhället.

UAN har i uppdrag att erbjuda ensamkommande barn utan vårdnadshavare och asylsökandes möjlighet till skolgång i avvaktan på beslut om permanent uppehållstillstånd eller avslag på asylansökan. UAN kan dock inte såsom framgår av nämndens remissvar garantera att utbildningen sker i Uppsala eller ge en garanti för avslutad skolgång.

Det pågår en utredning om organisation av mottagningsenhet för nyanlända barn och ungdomar mellan 0-20 år. Initiativet till utredningen har tagits av UAN och i den översynen behandlas även aktivitetshuset vilket innebär att verksamheten och resurser därmed beaktas.

Vad gäller skollagstiftningen har kommunstyrelsen samma uppfattning som utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och avvisar yrkandet i motionen. Utbildning ska enligt skollagen vara likvärdig inom varje skolform och motionens förslag innebär att en viss grupp särskiljs vilket strider mot såväl grundlag, skollag som kommunallagen. Vad gäller ensamkommande ungdomar som fyllt 18 år med lagakraftvunnen avvisning- eller utvisningsbeslut äger Migrationsverket frågeställ-

ningen i sin helhet vilket innebär att det inte finns juridiska möjligheter att bifalla yrkandet i motionen.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser med föreliggande förslag till beslut.

Bilaga 1

Varje år tar Uppsala kommun emot ensamkommande barn som får boende, förmyndare och en ordnad skolgång. I samband med att barnen fyller 18 år upphör Migrationsverkets stöd till kommunerna. Det innebär att de som får avslag på sin asylansökan men kan inte avvisas från Sverige av olika oftast förflyttas till en flyktingförläggning. I och med det avbryts skolgången eftersom kommunen där förvaret finns inte behöver tillgodose behovet av utbildning i avvaktan på utvisning, det kan dröja flera år innan denna kan verkställas.

Det finns exempel på ensamkommande barn som rotat sig i Uppsala men som p.g.a. avslag på asylansökan vid 18 år förflyttas till flyktingförläggningar långt från Uppsala, tryggheten och sina vänner och där de placeras tillsammans med nyanlända vuxna flyktingar. Barn som under sin tid i Uppsala blivit goda vänner flyttas till olika delar av landet.

Ett annat problem som ungdomar som nyligen kommit till Uppsala har är att de inte får möjligt att studera på gymnasiet eftersom IVIK (introduktionsstudier för nyanlända ungdomar) inte räknas som gymnasiestudier, trots att de sker inom gymnasieskolan och vänder sig till elever 16-20 år. Många elever hinner inte söka in på ett reguljärt gymnasieprogram innan de blir för gamla och hänvisas därför till kommunal vuxenutbildning. Det vore naturligare att IVIK, eller språkintrouktion från och med ht 2011, ses som en förberedelse för reguljärt gymnasieprogram och att den som börjat på IVIK/språkintrouktion senast det år hen fyller 19 år ska kunna avsluta studier på gymnasieprogram inom ramen för gymnasieskolan. Även om detta är nationella regler borde Uppsala pröva om det går att ha generösare regler.

Många av de nyanlända ungdomarna, såväl

ensamkommande som de som kommer med sin familj, söker sig till kommunens verksamhet Aktivitetshuset. Här kan ungdomarna bl.a. få hjälp med läxor, få tillgång till datorer, lära sig spela instrument och träffa andra ungdomar. Aktivitetshuset fungerar som en fritidsgård både för nyanlända och för ungdomar som varit bosatta i Sverige under en längre tid. Aktivitetshuset är en viktig verksamhet som för närvarande har ekonomiska bekymmer och sparbeting. Verksamheten är viktig och borde få utökat stöd, inte mindre.

Vi föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar

Att ge Socialnämnden för barn och unga samt Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag säkerställa att ensamkommande barn ska få stöd för att stanna i Uppsala tills skolgången är avslutad

Att ge Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att säkerställa att Aktivitetshuset ges resurser så att verksamheten kan säkras och utvecklas

Att ge Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att, om möjligt, låta IVIK inom gymnasieskolan räknas som gymnasiestudier som gör det möjligt för eleverna att fullfölja ett nationellt gymnasieprogram

Att ge Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att, om möjligt, att låta den som påbörjat introduktionsstudier före 19 års ålder fortsätta sina studier på ett nationellt program inom gymnasieskolan om behörighet uppnåtts

Att tillskriva regeringen om ändrade regler, om specialregler för introduktionsstudier inte går att införa på kommunal nivå.

KF 2011-10-31 Nr 145

Handläggare
Björn Bylund

Datum
2011-05-19

Diarienummer
UAN-2011-0129.35

Kommunstyrelsen

2011-05-19
KSN-2011-0156
35 3

Motion av Ilona Szatmari Waldau m fl (alla V) om förbättringar för nyanlända barn och ungdomar

[Dnr KSN-2011-0156]

Motionärernas intention är att förbättra möjligheterna för nyanlända barn och ungdomar att tas emot i det svenska samhället. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden instämmer i den intentionen.

De förslag som ställs är dels sådana som kräver ändring av skollagstiftningen, och dels sådana som kan beslutas på kommunal nivå.

Av motionen kan utläsas att motionärerna föreslår att ensamkommande barn ska få stöd att stanna i Uppsala tills skolgången är avslutad även om de fått avslag på sin asylansökan och avvisning ännu inte verkställt. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ansvar är att ta emot nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har inget ansvar för boende för asylsökande ensamkommande barn utan vårdnadshavare eller de som fått avslag på asylansökan, utan detta ansvar vilar på socialnämnden för barn och ungdom. Däremot har utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att erbjuda dessa barn skolgång i avvaktan på beslut om permanent uppehållstillstånd eller avslag på asylansökan. Vid beslut om avvisning kan skolgången inte garanteras ske i Uppsala, liksom att inte heller avslutad skolgång kan garanteras.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har tagit initiativ till en utredning om organisation av en mottagningsenhet för nyanlända barn och ungdomar 0-20 år. I den beredning som pågår behandlas även frågan om aktivitetshuset. Nu gällande uppdrag om aktivitetshuset kommer från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och i pågående beredning av ärendet ingår att beakta aktivitetshusets behov av verksamhet och resurser.

Skollagen – både den äldre som upphör 20110601 och den nya som träder i kraft fr.o.m. 20110701 – anger att gymnasieskolan är avsedd för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjat sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år (Skollagen 15 kap. 5 § 1 st. i dess lydelse fr.o.m. 20110711). En elev som har påbörjat ett nationellt program har

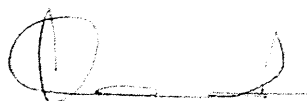
4

rätt att hos huvudmannen fullfölja sin utbildning på det påbörjade programmet (Skollagen 15 kap. 37 § 1 st.). Motsvarande rätt att fullfölja en påbörjad utbildning finns för en elev som påbörjat ett introduktionsprogram hos huvudmannen, enligt den plan för utbildningen som gällde när utbildningen inleddes (Skollagen 17 kap. 15 § 1 st.). Denna rätt gäller även om den studerande under pågående utbildning fyller 20 år eller mer. Någon rätt att avsluta ett introduktionsprogram och som överårig påbörja ett nationellt program finns inte. I dessa fall hänvisas till andra utbildningsformer, främst kommunal vuxenutbildning. Motionärernas förslag om att låta äldre elever påbörja en utbildning på nationellt program i gymnasieskolan är således inte möjligt att genomföra med dagens lagstiftning.

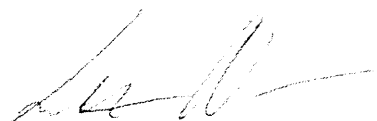
Skollagstiftningen utgår från allas rätt till och lika tillgång till utbildning, liksom att utbildningen ska vara likvärdig inom varje skolform. Motionärernas förslag om att ge en särskild grupp möjligheter att gå i gymnasieskola längre tid än andra strider mot dessa grundläggande principer. Nämnden avstyrker således motionen i denna del.

Sammanfattningsvis avstyrker nämnden motionen i de delar som avser förändringar i skollagen (attsats 3, 4 och 5) och föreslår kommunstyrelsen att motionen i de delar som avser ensamkommande barns rätt att få stöd för att stanna i Uppsala tills skolgången är avslutad (attsats 1) och aktivitetshuset (attsats 2) ska anses besvarade med vad utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i detta yttrande redovisat.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare

Handläggare
Susanne PlaterudDatum
2011-06-08

Diarienummer

SBN 2011-0056 KOMMUNSTYRELSE

2011-06-20

Kommunstyrelsen

KSN-2011-0156
35 4

Yttrande: Motion av Ilona Szatmari Waldau m fl (alla V) om förbättringar för nyanlända barn och ungdomar (Dnr KSN-2011-0156)

Kommunstyrelsen har i en skrivelse inkommen 2011-03-28 hemställt om yttrande från socialnämnden för barn och unga med anledning av motion väckt i kommunfullmäktige av Ilona Szatmari Waldau med flera (alla V) om förbättringar för nyanlända barn och ungdomar.

I motionen föreslås bl a att socialnämnden för barn och unga och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag:

- att säkerställa att ensamkommande barn ska få stöd för att stanna i Uppsala tills skolgången är avslutad.

Sett ur respektive barn/ungdoms perspektiv är det naturligtvis angeläget att kunna fullfölja sin skolgång. Det är en av de allra viktigaste aspekterna även för SBNs del i ansvarstagandet för ensamkommande barn och ungdomar. Gemensamt med utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden förbättras nu mottagandet och introduktionen in i pedagogisk verksamhet. Centrum för introduktion i skolan, CIS, får ett förtydligat och vidare uppdrag samt större resurser. Aktivitetshuset har en viktig kompletterande stödjande roll, som stärkts genom att CIS och Aktivitetshuset har samlokaliseras. Detta gäller framförallt för dem som redan fått permanent uppehållstillstånd, men även för dem som väntar på besked.

Den problematik som motionen lyfter fram handlar dock om de ensamkommande ungdomar som fyllt 18 år och har en lagakraftvunnen avvisning/utvisning. Vid avslagsbeslut upphör socialnämndens för barn och unga ansvar för ensamkommande ungdomar över 18 år och ansvaret övergår i sin helhet till Migrationsverket. Det finns därmed inte juridiska möjligheter att bifalla yrkandet i motionen.

Sedan april 2007 och fram till april 2011 har socialnämnden för barn och unga tagit emot 184 ensamkommande barn och ungdomar anvisade via Migrationsverket. För denna tidsperiod är det 20 ungdomar som har flyttat från asylboendena till följd av att de har fyllt 18 år och fått avslag på sin ansökan om permanent uppehållstillstånd. Av dessa 20 är det 10 ungdomar som har flyttat till Migrationsverkets anläggning, resterande 10 har valt att ordna eget boende hos bekanta.

Ungdomarnas motivation för fortsatt studiegång minskar alltefter de får avslag på sin asylansökan och sina överklaganden.

Ungdomar som är yngre än 18 år och har fått avslag på sin asylansökan stannar oftast kvar på asylboendet tills de fyller 18 år. Den erfarenhet de särskilda boendena för asylsökande ungdomar har av blandningen av asylsökande och de som ska avvisas är att det medför vissa svårigheter. Detta eftersom de som fått avslag har en annan problematik att hantera jämfört med de som fortfarande är inne i ansökningsprocessen och väntar på beslut från Migrationsverket. Asylboendenas verksamhet är upplagd för barn upp till 18 år och överensstämmer med nämndens avtal med Migrationsverket.

Nämnden anser inte att det i grunden är tillfredställande att en 18-åring som fått avslag på sin asylansökan förflyttas från Uppsala kommun till flyktingförläggning. Ur den enskilde ungdomens perspektiv vore det bättre att få fortsätta sin skolgång tills avvisningen. Gällande statliga regler medger dock inte detta. Den problematik som de som fått avslag har att möta har påtalats vid överläggning med företrädare för Justitiedepartementet.

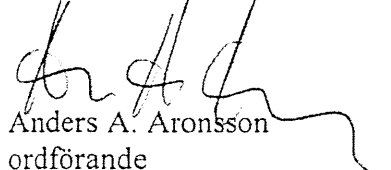
I sammanhanget finns anledning att ge en kort information om den stora förändring av den svenska migrationspolitiken som skedde i slutet av 2008. Den proposition som arbetades fram av migrationsminister Tobias Billström (M) och antogs av riksdagen innebar helt nya regler för arbetskraftsinvandring till Sverige. Genom dessa infördes ett effektivare och mer flexibelt system för arbetskraftsinvandring, i syfte att underlätta rekryteringen av arbetskraft från tredjeland. Ordningen för prövning av om det finns behov av att rekrytera arbetskraft från tredjeland, den så kallade myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen, upphörde. Arbetsgivarens bedömning av behovet av en sådan rekrytering är numera utgångspunkten vid handläggningen av ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd. Denna reform ledde till Europas, kanske världens, liberalaste migrationslagar.

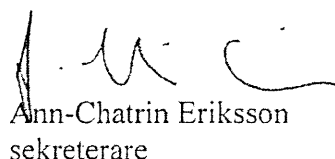
Reformen innebar även att människor som tidigare varit asylsökande, men fått avslag, faktiskt kan få byta spår och istället ansöka om arbetstillstånd utan att först behöva åka hem. Den möjligheten omfattar även de som kommit till Sverige som ensamkommande barn. Vid avslag på asylansökan finns möjligheten för dem som har arbete att istället ansöka om uppehålls- och arbetstillstånd (givet att de nått myndig ålder).

Nämnden ställer sig dock inte bakom förslaget att skapa möjligheter för ungdomar över 18 år att bo kvar i Uppsala för att de ska hinna skaffa sig grundskole-/gymnasiekompetens innan de avvisas från landet eftersom det inte är möjligt enligt gällande statliga regler.

Nämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Socialnämnden för barn och unga

Anders A. Aronsson
ordförande

Ann-Chatrin Eriksson
sekreterare